

Pol ndê bapia tẽn lau Pilipai-nga Yom whê bapia dindec sa-nga

Pol gic lau nañ sêmbo malac Pilipai kêsi ma hoc ñawaê ñayham asê tẽn ñac, tøm dasam yêc Aposel 16:12-40. Tiñambu inñ ndöc gapocwalô yêc malac Rom, ma tẽn ndoc dinañ inñ to bapia dindec tẽn lau nañ sêkênñ whinñ Yisu yêc malac Pilipai.

Malac Pilipai inñ malac tiwaê, ma lau Rom-nga daêsam sêndöc dinañ tu sênem gölinñ gamenñ Masedonia-nga. Luk whê sa yêc Apo 16:13 bu tẽn ndoc Pol bu hoc ñawaê ñayham asê yêc malac Pilipai, nañ inñ gauc gêm bu tap lau nañ sêtoc Anötö sa yêc malac dau ñamakê. Tu dinañ-nga lau ñatô gauc gêm bu mboe lau Israel-nga si lôm wê-nga danñ kalhac malac Pilipai tẽn tøm dinañ dom, bu Pol sôc lau Israel-nga si lôm wê-nga yêc malac honñ tu bu nem mêtê-nga.

Pol to bapia dindec tu bu tõe inñ ndê atac ñayham ñahu asê, ma bu nem danñge lau Pilipai tu gênñ nañ sêkênñ tẽn inñ tu sênem inñ sa-nga. Ma inñ whê inñ ndê lênñ nañ mbo-nga, nañ sa tẽn ñac, ma gic minñ pi inñ ndê gwelenñ. Inñ kac lau Pilipai bu sêlhac ñanña, ma gênñ ñayham me sac bocke bu hõe asê ñac, nañ sêmbo ti atac ñayham ñapanñ. Ma inñ kênñ puc ñac pi kêdôhônñwaga tasanñ.

Pol gic hu ndê bapia

¹ Pol lu Timoti, naŋ am akiŋ Yisu Kilisi, ato bapia dindec têŋ mac lau naŋ akêŋ whiŋ Yisu Kilisi yêc malac atu Pilipai. Alu ato têŋ gôlôwac dabuŋ si ŋagôlôn, ma têŋ lau naŋ sem akiŋ gôlôwac dabuŋ, ma têŋ Anötö ndê lau dabuŋ hoŋ. ² Mwasiŋ ti yom malô akêŋ yac neŋ Daman Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi têŋ mac.

Pol teŋ mbec ti gêm danŋe Anötö

³ Têm hoŋ naŋ aö gauc gêm mac, naŋ gam danŋe aneŋ Anötö tu mac-ŋga. ⁴ Tôm bêc hoŋ aö gateŋ mbec têŋ Anötö tu mac hoŋ-ŋga, ma gakôm ti atac ŋayham atu. ⁵ Ŋahu bu têŋ têm mac akêŋ whiŋ tiwakuc e meŋ têŋ kwahic dec, naŋ mac apuc aneŋ gwelen ŋawaê ŋayham-ŋga dôŋ ŋapaŋ. ⁶ Ma aö gakêŋ whiŋ bu Anötö, naŋ gic hu iŋ ndê gwelen ŋayham yêc mac nem ŋalôm, naŋ oc ndic dabiŋ gwelen dau ma puc mac dôŋ e Yisu Kilisi mbu meŋ. ⁷ Aö gakôc gauc bocdinaŋ pi mac hoŋ gac ŋawaê, ŋahu bu aö tac whiŋ mac ma gauc gêm mac ŋapaŋ. Mac awêkaiŋ Anötö ndê mwasiŋ awhiŋ aö, ma alhac awhiŋ aö ŋapaŋ. Mac alhac awhiŋ aö têŋ têm naŋ aö gandöc gapocwalô, ma têŋ têm naŋ galhac tu wapuc ŋawaê ŋayham dôŋ ma wawhé sa bu yom ŋandô-ŋga, naŋ bocdinaŋ. ⁸ Ma aö wasôm yom ŋandô yêc Anötö aŋgô-ŋga, bu aö atac whiŋ mac ndu andô, tôm Yisu Kilisi dau tac whiŋ ti tawalô mac.

⁹ Ma aö gateŋ mbec bu Anötö kôm mac nem gauc aŋyalê iŋ-ŋga ti aŋyalê lêŋ ŋayham ma sac-ŋga êŋsôwec tiatu. Ma gauc dinaŋ oc puc mac nem mêtê atac whiŋ-ŋga dôŋ e êŋsôwec

tiatu bocdinañ. ¹⁰ Ma bocdinañ mac oc atôm bu anşahê gêñ hoñ ma anyalê sac ma ñayham. Asap ñayham dôñ ñapañ ma bocdinañ têtñ Kilisi ndê bêc mbu meñ-nga, nañ mac oc atôm bu alhac inñ añgô-nga ti nem ñalôm ñawasi ma nem giso mbasi. ¹¹ Ma ñalêñ dinañ dec mêtê gitêñ oc ti mac nem akêñ whiñ Yisu Kilisi ña-ñandô. Ma mac nem lêñ gitêñ dinañ oc po Anötö ndê waê sa, ma lau daêsam oc sêmpiñ inñ tu mac-nga.

Pol ndê ñahu mbo tali-nga yêc Kilisi

¹² O asidôwai, aö atac whiñ bu mac anyalê ñapep bu ñawapac nañ hóc asê aö, nañ kalhac ñawaê ñayham ahuc dom, magoc gêm gwelen ñawaê ñayham-nga sa. ¹³ Bu lau hoñ nañ sêmbo Sisa ndê andu kiñ-nga, ma lau hoñ yêc malac atu dindec, nañ sêñyalê bu aö gandöc gapocwalô tu Kilisi-nga. ¹⁴ Ma aö neñ gandöc gapocwalô puc asidôwai sêkêñ whiñ Pômdau-nga daêsam dôñ bu sêlhac ña nga ma sêhoc Anötö ndê yom asê ti atac pa su, hóc gêlêc ñamata-nga lê su. ¹⁵ Asidôwai ñatô sêkôc gauc ñayham pi aö ma tu dinañ-nga dec sêhoc Kilisi ndê ñawaê asê. Ma ñatô sêhoc ñawaê ñayham asê bu ñac sem lêmuñ aö ma sêkôm tu bu sêhoc gêlêc aö-nga. ¹⁶⁻¹⁷ Ñac si ñahu sem Kilisi ñawaê sa-nga solop dom, ma sêkôm tu sêpo dau sa-nga ma tu sêkêñ ñawapac atu têtñ aö, pi sac aneñ ñawapac gapocwalô-nga ñahô. Magoc asidôwai ñayham sêlhac sêwhiñ aö, ñahu bu ñac atac whiñ aö, ma sêñyalê bu aö gandöc gapocwalô tu aneñ gwelen wapuc ñawaê ñayham dôñ-nga. ¹⁸ Aö wasôm sake? Ñac si ñahu sêkôm gwelen-nga bu

ņayham me sac, naņ gêņ atu dom. Tigeņ aö galic gêņ atu daņ, naņ bocdec bu, Kilisi ndê űawaê tiapa, ma gêņ dau kôm aö atac űayham atu. Ma aö wambo ti atac űayham űapaņ, ¹⁹ űahu bu aö kayalê tidôņ bu Yisu Kilisi ndê űalau, ma mbec naņ mac ateņ, naņ lu-lu oc sênem aö sa yêc űawapac gapocwalô-ņga. ²⁰ Aö tac whiņ ma gakêņ batañ bu aö oc mayañ tu gêņ daņ-ņga dom, magoc aö bu walhac ti neņ atac pa su, ma wapo Kilisi ndê waê sa, tôm aö gakôm űapaņ e meņ têņ kwahic dec. Aö bu wambo taņli me aö bu wambac ndu, magoc gêņ atu tigeņ yêc, naņ bu wapo Kilisi ndê waê sa. ²¹ Aö bu wambo taņli, dec wambo tu wapo Kilisi ndê waê sa-ņga eņ, ma bu wambac ndu, dec wandi wambo wawhiņ iņ, naņ oc êmwasiņ aö êņlêc. ²² Magoc aö bu wambo taņli, dec oc nditôm bu gwelen naņ iņ kêņ sip aö aman, naņ oc űandô sa. Aö galic seņ lu dinaņ, magoc kayalê lêņ bu wasa-ņga, naņ dom. ²³ Seņ lu dinaņ kôm aö neņ űalôm gi lu. Aö tac whiņ bu wahu nom dindec siņ, wandi wambo wawhiņ Kilisi. Seņ dau űayham kêlêc. ²⁴ Tigeņ aneņ űalôm kac aö bu wanem mac sa, ma bocdinaņ aö bu wambo taņli, naņ dec oc êmwasiņ mac êņlêc. ²⁵ Aö gakêņ whiņ bu aö wambo nom wawhiņ mac hoņ tu bu wapuc mac nem akêņ whiņ dôņ, e alhac űaņga ma ti atac űayham atu tu nem akêņ whiņ-ņga. ²⁶ Ma tu gêņ hoņ dinaņ-ņga, dec mac oc apo Yisu Kilisi ndê waê sa êņlêc, ma atac űayham atu tu aö wambu wameņ ma wambo wawhiņ mac tiyham-ņga.

²⁷ Yom atu dec wasôm têņ mac. Ayob daôm

bu asa nem lêt hon ankcuc lêt gitên, nan gic lau nan sêkên whin Kilisi ndê nawaê nayham, nan nawaê. Ma bocdinañ aö bu waloc ma walic mac tiyham, me bu wanğô nawaê nambwa pi mac, goc wanjalê bu mac hon apiñ daôm dôn, ma ambo ti nem nalôm tigen, ma alhac nanğa tu apuc nawaê nayham, nan mac akên whin, nan dôn. ²⁸ Ma aö oc wanjalê bu mac atöc daôm tu lau nan sêkên kisa mac-nga dom. Gên dau oc töt asê bu mac atap Anötö ndê mwasiñ nem mac si-nga sa su, ma lau nan sêkên kisa mac, nan sic waê bu Anötö señ nac su sêninğa. ²⁹ Anğô su nan. Anötö kêmwasiñ mac tu Yisu Kilisi-nga. Tu dinañ-nga dec mac akên whin Yisu, ma gên dan whin bocdec bu, mac ahöc nawapac tu in-nga whin. ³⁰ Nawapac kain tigen mac alic aö gahöc muñ-nga, ma kwahic dec mac anğô bu gahöc napan gambo, nan kwahic dec tap mac sa su bocdinañ.

2

Lau sêkên whin-nga si lêt

¹ Mac ati Kilisi ndê lau, dec gêm mac sa, me mba? In ndê atac whin mac-nga kégilí mac bu atac whin nem asidôwai, me mba? Nalau Dabuñ kên mac nem nalôm pitigen, me mba? Mac nem akên whin Kilisi kégilí mac bu tamwalô nem asidôwai ti anem nac sa, me mba? ² Bu bocdinañ, dec wandac mac bu ambo ti nem gauc pitigen, ma ti nem nalôm tigen, ma asap mêtê atac whin asidôwai-nga dôn napan. Ambo bocdinañ, dec mac oc akôm aö

atac ngayham ênlêc. ³ Mac lau tigen-tigen gauc nem daôm ênlêc dom ma atoc daôm sa dom, magoc anɣwiniɣ daôm ma atoc nem asidôwai sa hôc gêlêc daôm. ⁴ Akôc gauc pi lêɣ anem daôm sa-ɣga ɣapaɣ dom, magoc akôc gauc pi lêɣ anem asidôwai sa-ɣga.

Kilisi kêgwininɣ dau, ma Anötö toc inɣ sa

⁵ Akôc gauc kainɣ tigenɣ dinaɣ bu inɣ kêkuc Yisu Kilisi dau ndê lêɣ. ⁶ Bu Kilisi inɣ Anötö ɣandô. Tigenɣ inɣ gauc gêm bu kôc ɣaclai ti ɣawasi atu tôm Anötö dau ndê, naɣ dôɣ ma mbo gitôm Anötö dau ɣapaɣ dom. ⁷ Inɣ gêlic ngayham bu hu gêɣ undambê-ɣga hoɣ dinaɣ sinɣ, ma ti ɣgac akiɣ ɣambwa. Inɣ meɣ mbo nom, ma lau nom-ɣga sêlic inɣ gitôm ɣac dau si daɣ. ⁸ Inɣ kêgwininɣ dau ma daɣga wambu têɣ Damba e tôm inɣ mbac ndu. Yomandô. Inɣ mbac ndu pi a gicso dau gitôm ɣgac sac daɣ. ⁹ Tu inɣ ndê lêɣ hoɣ dinaɣ-ɣga dec Anötö toc inɣ sa kêlêc, ma kêɣ ɣaê ti waê têɣ inɣ naɣ hôc gêlêc ɣaê ti waê hoɣ su. ¹⁰ Ma tu dinaɣ-ɣga aɣela ma ɣamalac ti gêɣ hoɣ naɣ sêmbo undambê ma sêmbo nom me nom ɣalôm, naɣ oc sêtoc Yisu ndê ɣaê sa ma sêpônɣ haduc têɣ inɣ. ¹¹ Ma ɣac hoɣ oc sêhoc yom asê ma sêsôm asê bu yomandô, Yisu Kilisi inɣ Pômdau. Ma ɣalêɣ dinaɣ ɣac oc sêtoc Damaɣ Anötö ndê waê sa.

Lau sêkêɣ whinɣ-ɣga sêtôm ɣawê nom-ɣga

¹² O aneɣ lau atac whinɣ-ɣga. Têɣ têm aô gambo gawhinɣ mac, naɣ aô galic bu mac daɣam wambu Anötö ɣapep. Ma kwahic dec aô g ambo gawhinɣ mac dom, ma gaɣgô ɣawaê bu mac

akôm bocdinaŋ hóc gêlêc ŋamata-ŋga su. Asap nem lêŋ dinaŋ dôŋ ŋapaŋ andic ŋawaê. Atoc Anötö sa ma atöc iŋ, ma asa nem lêŋ hoŋ tôm iŋ atac whiŋ. Ma ŋalêŋ dinaŋ iŋ ndê mwasiŋ nem mac si-ŋga, naŋ mac atap sa su, naŋ oc ti gêŋ ŋandô mbasi-ŋga dom. ¹³ Bu Anötö dau ndê ŋaclai gêm gwelenŋ yêc mac nem ŋalôm, tu bu kôm mac atac tec lêŋ bocke naŋ so iŋ ndê atac whiŋ. Ma ŋaclai dau oc nem mac sa bu asa nem lêŋ aŋkuc iŋ ndê atac whiŋ. ¹⁴ Gêŋ hoŋ naŋ mac bu akôm, naŋ ayob daôm bu atucdiŋ me asenŋ daôm pi dom. ¹⁵ Ma ŋalêŋ dinaŋ mac oc ambo ti nem ŋalôm ŋawasi ma giso mbasi. Bu mac ati Anötö atui awê ma ŋgac, ma ambo nom ambo lau sac naŋ si lêŋ daŋ solop dom, naŋ ŋalôm. Magoc mac akôm mêtê solop eŋ andic ŋawaê, bu ambo lau dau ŋalôm atôm ya ŋawê naŋ pô gamenŋ têŋ ôbwêc. ¹⁶ Ma ŋalêŋ dinaŋ oc nem lau dau sa tu bu sêŋyalê yom ŋandô naŋ tóc seŋ dandöc taŋli-ŋga asê, naŋ mac asap dôŋ ambo. Ma tu dinaŋ-ŋga gwelenŋ naŋ gakôm yêc mac-ŋga oc ŋandô mbasi dom, ma têŋ ndoc Kiliŋi mbu meŋ, naŋ mac oc ati aneŋ ŋahu wapo dauŋ sa-ŋga. ¹⁷⁻¹⁸ Gwelenŋ ti sakiŋ naŋ ti mac nem akêŋ whiŋ ŋa-ŋandô, naŋ gitôm da ŋayham naŋ mac akêŋ têŋ Anötö. Ma lau Rom-ŋga bu sêkic yom bu sêkêc aneŋ dac siŋ, dec oc tôm da daŋ tiyham naŋ sêkêc sac mac nem da dau ŋahô. Tigenŋ aö neŋ atac ŋayham tu mac-ŋga oc pacndê dom, aö oc wambo ti atac ŋayham eŋ. Ma mac bocdinaŋ, ambo ti nem atac ŋayham awhiŋ aö.

Pol bu êŋkiŋ Timoti têŋ Pilipai ndi

19 Pômdau Yisu bu lic ñayham, dec gakêñ batan bu ñasawa saun aö oc wanñin Timoti têt mac loc. Aö atac whin bu wanğô ñawaê pi mac, oc kôm aneñ ñalôm tighô. 20 Aö bu wanñin in, ñahu bu ñamalac dan tôm in mbo dom, nan kêt ndê ñalôm sambuc tu nem yaom mac-nga. 21 Bu lau daêsam gauc gêm Yisu Kilisi ndê gwelen hóc gêlêc dom, magoc gauc gêm dau si gêt hóc gêlêc su. 22 Magoc Timoti ndê lêt ti sakin ña-ñandô ñayham mac alic su, ma anjalê bu in gêm akin aö gitôm in dau damba, tu puc gwelen ñawaê ñayham-nga dôn. 23 Bocdinañ têt ndoc aö bu walic señ bocke ñac oc sêkôm têt aö, nan aö gauc gêm bu wanñin in têt mac loc ñagahô. 24 Ma aö gakêñ whin bu Pômdau dau oc nem aö sa, ma ñasawa saun aö dau oc watêt mac waloc bocdinañ.

Pol sôm bu êñkin Epaprodaitas têt ñac ndi

25 Mun-nga mac anğô bu aö gandöc ti ñawapac, dec ankin Epaprodaitas bu nem aö sa. In gêm gwelen whin aö gitôm aneñ asidôwa ñandô, ma kalhac gitôm ngac sin-nga ñayham tu kôm gwelen ñawaê ñayham-nga. Kwahic dec aö gauc gêm tidôn bu wanñin in mbu têt mac loc ñagahô. 26 In tac whin ñandô bu lic mac hon tiyham, ma in kêyalê bu mac anğô ñawaê pi in ndê gêmbac, dec kôm in ñalôm ñawapac tu mac-nga. 27 Bu gêmbac dau kôm in yham dom, kêpin bu in mbac ndu. Tigeñ Anötö tawalô in ma kôm in ñayham sa. Ma Anötö tawalô aö bocdinañ, bu Epaprodaitas bu mbac ndu ma hu aö sin, dec oc kêt ñawapac atu dan tiyham têt aö. 28 Tu

dinaŋ-ŋga dec aneŋ ŋalôm kac aö bu waŋkiŋ iŋ mbu têtŋ mac loc, ma mac oc atac ŋayham bu alic iŋ tiyham, ma aneŋ ŋalôm ŋawapac oc tigahô bocdinaŋ. ²⁹ Tu Pômdau-ŋga dec akôc iŋ sa ti atac ŋayham atu têtŋ ndoc iŋ hôc asê mac. Aö wasôm têtŋ mac bu atoc iŋ ma lau naŋ sêtôm iŋ, naŋ sa ŋapep. ³⁰ Bu iŋ kêtŋ dau sambuc ma töc dau dom bu mbac ndu tu Kilisi ndê gwelen-ŋga. Bu iŋ gêm akiŋ aö gêm mac hoŋ aŋôm, e kêtŋ bu iŋ mbac ndu.

3

Nahu andô dati lau gitêtŋ yêc Anötö aŋgô-ŋga

¹ A neŋ asidôwai, aö bu wasôm yom ŋatô têtŋ mac whiŋ bocdec bu. Ambo ti atac ŋayham ŋapaŋ tu mac ati Pômdau ndê lau-ŋga. Yom naŋ kwahic dec aö bu wato, naŋ gato kaiŋ tigeŋ têtŋ mac muŋ su, magoc aö galic ŋayham bu wato tiyham, tu bu wapuc mac dônŋ bu yom tasaŋ kôm mac nem akêtŋ whiŋ tisac dom. ² Ayob daôm ŋapep têtŋ lau sac naŋ sêkac mac bu asôc †pwac sêsê laungac ŋamlic ŋatô su-ŋga ŋapu. Ŋac sêtôm giam pôm ma atac whiŋ bu sêkôm mac nem ŋamlic tisac ŋambwa. ³ Ŋac gauc gêm bu pwac sêsê ŋamlic-ŋga dinaŋ kôm ŋac sêti Anötö ndê lau solop. Magoc mba. Pwac dinaŋ ŋa-ŋahu andô hêganônŋ yac lau naŋ tam akiŋ Anötö tôm Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ yac. Yac neŋ ŋahu dapo dauŋ sa-ŋga sip gêtŋ naŋ ŋamalac ŋambwa sêkôm têtŋ yac ŋamlic, naŋ dom, magoc sip gwelenŋ naŋ Yisu Kilisi kôm yêc yac neŋ ŋalôm-ŋga.

Kilisi tigen ti Pol ndê nahu po dau sa-nga

⁴ Lau natô gauc gêm bu Anötö oc kôc nac sa tu gên namlic-nga. Oc tòm bu wapo daun sa pi gên kain dinañ whiñ, ma aö bu wakôm dec aneñ nahu wapo daun sa-nga hóc gêlêc lau hon si su. ⁵ Bu sêsê aneñ namlic natô su têt aneñ bêc ti-8-nga kêkuc lau Israel-nga si pwac. Aö Israel si dan, nan gasa akêñ Benjamin ndê ton. Aö kayalê abanji si yom Hibu ti gêbôm hon. Aö kakuc lau Palêsai si lêt sêsôc Moses ndê yomsu hon napu-nga. ⁶ Aö gakêñ daun sambuc tu gên bocke nan gakôm, tòm nan mun-nga gakêñ kisa lau sêkêñ whiñ Yisu-nga ti neñ nalôm sambuc. Ma yêc namalac anjô-nga aö gatôm ngac gitên tu kakuc Moses ndê yomsu hon napep-nga.

⁷ Mun-nga aö gapo daun sa ma gauc gêm bu Anötö oc kôc aö sa tu gên dinañ-nga, tigen kwahic dec aö kayalê Kilisi, dec tankwê gên dinañ nadan bu nem aö sa tiyham lec dom. ⁸ Yomandô. Kwahic dec aö gatap mwasin atu andô sa, tu kayalê Yisu Kilisi-nga, ma tu aneñ Pômdau in-nga. Ma aö tankwê in tigen bu nem aö sa. Tu dinañ-nga dec galic gên natô hon gitôm gên nambwa ma gên nagolop, ma gahu sin su tu bu Kilisi tigen ti aneñ nahu gapo daun sa-nga. ⁹ Aö bu wasap Kilisi tawasê dôn nanga, nahu bu Anötö kôc aö sa ma gêlic aö gitôm ngac gitên tu gakêñ whiñ Kilisi-nga, ma tu kakuc lêt yomsu-nga dom. Yomandô. Anötö kêmwasin aö nambwa, dec sam aö bu ngac gitên tu gakêñ whiñ Kilisi-nga. ¹⁰ Aö tac whiñ bu wanyalê Kilisi ti Anötö ndê naclai atu, nan un Kilisi sa

akêñ lau batê-nga. Ma wañkuc inñ ndê lêtñ hóc ñandê ti mbac ndu-nga. ¹¹ Ma aõ gakêñ batanñ bu oc wañkuc inñ ndê lêtñ tisa akêñ lau batê-nga bocdinañ.

Pol yêm dau su ñandô tu bu êñkuc Kilisi-nga

¹² Ñalêtñ dinañ aõ tac whinñ ndu andô bu wanyalê Kilisi ti wañkuc inñ-nga, tigenñ aõ wasôm bu aõ gac dabinñ neñ lêtñ honñ tu wañkuc inñ-nga su lec dom. Mba. Magoc Yisu Kilisi kôc aõ dôñ ma gêm aõ k wi tu bu wati inñ ndê, ma tu dinañ-nga dec aõ gayêm dauñ su tu bu wanyalê ti wañkuc inñ ñapep eñ, gakôm gitôm ñgac nañ kêtî ñanğa bu tap inñ ndê ñaôli sa. ¹³ Asidôwai, aõ kayalê bu aõ gac dabinñ lêtñ dau su dom. Magoc aõ gakôm gêtñ tigenñ bocdec bu, aõ wanñhinñ gêtñ nañ yêc aõ dômwên-mbu nañ sinñ, ma wakôm ñanğa bu wakôc gêtñ nañ yêc aõ añônñ ndö-nga, ¹⁴ gitôm ñgac nañ kêtî ñanğa ma gêm neneñ bu hóc asê batinñ pacndê-nga ma tap ndê ñaôli sa. Ma ñaôli nañ aõ gayêm dauñ su bu wakôc, ma Anötö kêgalêm aõ sa ma pinñ aõ dôñ gam daminñ Yisu Kilisi tu bu watap sa-nga, nañ mwasiñ dandöc tanñli yêc undambê-nga.

Dasa neñ lêtñ bambalinñ dom

¹⁵ Yac lau nañ dati gwalam akwa dakêñ whinñ-nga, nañ tanñkuc gauc tigenñ dinañ dandic ñawaê. Ma mac bu gauc nem yom ñatô so aneñ, nañ Anötö oc tôc tiawê têtñ mac. ¹⁶ Magoc lêtñ nañ Anötö tôc têtñ yac lau dakêñ whinñ-nga su, nañ dasa dandic ñawaê. ¹⁷ O asidôwai. Aneñ lêtñ ti mac honñ nem dôhônñ añkuc-nga. Ma tamtinñ lau

nañ sêñkuc aö neñ lêñ, ma añkuc ñac bocdinañ. ¹⁸ Aö gasôm yom dinañ, ñahu bu lau daêsam sêsa si lêñ bambaliñ, dec tôc asê bu sêlic Yisu ndê mbac ndu pi a gicso dau gitôm gêñ ñambwa, ma sêtôm ñacyo yom ñandô-nga. Aö gasôm yom dau têt mac têt ñatô su, ma kwahic dec wasôm tiyham ti tañsulu eñ. ¹⁹ Lau kain dinañ sic waê bu sêninga. Ñac gauc gêm gêñ nom-nga gitôm gêñ daneñ ti danôm-nga kêlêc, ma bocdinañ dec gêñ dau ti ñac si pômdu. Magoc gêñ nañ sêlic bu ñayham ma sêtoc dau sa pi, nañ dalic bu gêñ mayañ-nga. ²⁰ Yac neñ malañ ñandô yêc undambê. Ma yac dakêñ batañ ti dahôn yac neñ †Ngac Nem Yac Si-nga bu mbu akêñ undambê meñ, nañ Pômdu Yisu Kilisi dau. ²¹ In kôc ñaclai atu gitôm bu kêt gêñ hon sêsôc in ndê gôlin ñapu, ma in oc nem yac neñ ñamlic waêmba kwi ti ñamlic wakuc ma ti ñawasi atu, ña ñaclai tigeñ dinañ.

4

Pol gêm la lau Pilipai

¹ Tu dinañ-nga dec aneñ asidôwai, aö wasôm têt mac bu alhac ñanga ti asap nem akêñ whiñ Pômdu dôn. Aö atac whiñ mac ndu andô, ma gakêñ batañ bu walic mac tiyham. Aneñ gwelen ña-ñaôli ñayham ti neñ atac ñayham ñahu, nañ mac daôm.

² Aö gañgô bu mac nem awhê lu, nañ Yuodia lu Sintike sêsen dau. Aö bu wasôm têt inlu bu sêmasañ yom nañ yêc inlu ñasawa, ma sêmbo ti si ñalôm tigeñ tu inlu sêkêñ whiñ Pômdu-nga.

³ Ma aneñ silip ñayham Sisigus,* aõ bu wandac am bu nem awhê lu dinañ sa, ñahu bu muñ-ñga inñlu sem gwelenñ tu sêpuc ñawaê ñayham dôn-ñga sêwhinñ aõ ma Klemen ti aneñ asidôwai ñatô, nañ si ñaê hoñ yêc Anötö ndê Buku Tanñli-ñga.

⁴ Tu mac ati Pômdau ndê lau-ñga dec wasôm têtñ mac bu ambo ti atac ñayham ñapañ. Aõ wasôm tiyham bu ambo ti atac ñayham ñapañ.

⁵ Asap lêtñ malô dônñ tu bu lau hoñ sênñyalê bu yac lau dakêñ whinñ-ñga neñ mêtê dau dinañ. Gauc nem bu ndoc kêpiñ bu Pômdau mbu meñ.

⁶ Ahêgo daôm tu gêtñ dañ-ñga dom. Ñawapac bocke nañ tap mac sa, nañ atôc têtñ Anötö sip nem mbec ñalôm, ma andac inñ bu nem mac sa. Ma anem danñge inñ tu gêtñ hoñ-ñga. ⁷ Ma Anötö ndê yom malô oc nem mac lau nañ inñ piñ mac dônñ am daminñ Yisu Kilisi, nañ ahuc, ma nem gôlinñ mac nem gauc ti ñalôm. Bu Anötö ndê yom malô inñ gêtñ atu andô, hóc gêlêc ñamalac hoñ si gauc.

⁸ O aneñ asidôwai. Aõ wasôm yom dañ tiyham. Yom bocke nañ yomandô, ma gêtñ bocke nañ gêtñ tiwaê ma gêtñ solop ma ñawasi, gêtñ nañ gic lau hoñ tandô ñayham, ma gêtñ ñayham datoc sa-ñga, ma mêtê ti yom ma gauc hoñ nañ gitêtñ eñ, nañ wasôm têtñ mac bu gauc nem lhac nem gauc ñapañ. ⁹ L êñ ti sakinñ bocke nañ aõ kadôhônñ ti gac dulu têtñ mac, me mac anñgô y êc aõ me alic

---

* **4:3** Sisigus - yom dau yêc Yom Grik, ma danem kwi bu 'ñamalac nañ kôm gwelenñ whinñ ndê silip.' Lau ñatô gauc gêm bu yom dau inñ ñgac Pilipai-ñga dañ ndê ñaê, ma lau ñatô gauc gêm bu inñ ñaê dom, magoc Pol to yom dau hêganônñ ñamalac dañ nañ kôm gwelenñ whinñ inñ.

aö gakôm, nañ akôm andic ñawaê. Ma Yom Malô Nadau Anötö dau oc mbo whiñ mac.

Pol gêm danje lau Pilipai

¹⁰ Muñ-nga mac am aö sa, magoc ñasawa lê e meñ têt kwahic dec, mac atap señ dan sa tu anem aö sa tiyham-nga dom. Kwahic dec mac gauc gêm aö ma ankiñ gêt tu anem aö sa-nga, ma gêt dinañ kôm aö atac ñayham atu, ma kapiñ Pômdau tu mac am aö sa-nga. ¹¹⁻¹² Aö gato yom dinañ tu gapônda daun-nga dom. Mba. Aö kayalê têt gapônda daun-nga, ma kayalê têt gandöc mwasiñ ñalôm-nga. Aö bu neñ gêt mba ma gêt yô aö, me bu neñ gêt daêsam ma waneñ hôc aö dôñ, tigen wahêgo daun dom. Nahu bu aö kadôhôn daun su bu ñayham me sac bocke bu tap aö sa, nañ aö oc wambo ti atac ñayham eñ. ¹³ Kilisi kêt ñaclai têt aö bu wakôm gêt hon, ma tu dinañ-nga dec aö gatôm bu wambo ti atac ñayham eñ.

¹⁴ Bocdinañ, aö bu wapônda daun, dec wambo ti atac ñayham eñ, magoc mac akôm mêtê ñayham ma gauc gêm aneñ ñawapac dec ankiñ gêt tu anem aö sa-nga. ¹⁵⁻¹⁶ Mac lau Pilipai-nga anyalê su bu têt ndoc mac ango ñawaê ñayham tiwakuc, ma aö galom malac atu Tesalonika, nañ mac ankiñ gêt tu anem aö sa-nga têt ñatô. Ma têt têt nañ gahu mac nem gameñ Masedonia-nga siñ, nañ gôlôwac dabuñ malac ñatô-nga sêkêt gêt dan tu sênem aö sa-nga dom. Mac tamwasêm. ¹⁷ Aö tac whiñ bu mac asap nem mêtê akêt gêt-nga dinañ dôñ ñapan. Aö gasôm yom dau tu bu wakac mac bu akêt gêt têt

aö-nga lec dom, magoc aö kayalê bu mac bu asap nem lêṅ amwasinṅ aö ma lau ṅatô-nga dôṅ, dec lêṅ dau oc êmwasiṅ mac hôc gêlêc su ô. ¹⁸ Kwahic dec aö gapônda gêṅ daṅ dom. Gêṅ naṅ mac aṅkiṅ têṅ aö ma Epaprodaitas kêṅ têṅ aö gêm mac aṅôm, naṅ daêsam ṅandô dec gêm aö sa kêlêc. Gêṅ dau gitôm da ṅamalu ṅayham naṅ Anötö tac whiṅ, ma gic iṅ tandô ṅayham. ¹⁹ Anötö, naṅ yob aö ṅapaṅ, iṅ Mwasinṅ ti ṅawasi atu ṅadau, ma Yisu Kilisi ti ṅahu datap iṅ ndê mwasinṅ atu sa-nga. Ma aö kayalê bu gêṅ bocke naṅ mac apônda, naṅ yêc iṅ ndê mwasinṅ atu ṅalôm, ma iṅ oc kêṅ têṅ mac. ²⁰ Bocdinaṅ dapo Damaṅ Anötö ndê waê sa tôm têm hoṅ ndi. Yomandô.

Pol gic bata iṅ ndê bapia

²¹ Akêṅ aneṅ acsalô têṅ lau dabuṅ hoṅ naṅ sêkêṅ whiṅ Yisu Kilisi yêc malac Pilipai. Asidôwai naṅ sêmbo sêwhiṅ aö, naṅ sêkêṅ si acsalô têṅ mac bocdinaṅ. ²² Ma Anötö ndê lau dabuṅ hoṅ naṅ sêmbo malac dindec, naṅ bocdinaṅ. Ma lau sêkêṅ whiṅ-nga naṅ sem gwelenṅ sêmbo Sisa ndê andu, naṅ gauc gêm mac hôc gêlêc.

²³ Mwasinṅ akêṅ Pômdau Yisu Kilisi puc mac nem gatôm dôṅ.

Anötö ndê Yom Lêñsêm Wakuc
Bugawac: Anötö ndê Yom Lêñsêm Wakuc New
Testament

copyright © 2013 Lutheran Bible Translators Australia

Language: Bugawac

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 29 Sep 2022 from source
files dated 17 May 2022

1dcc5a6c-3c1e-54e8-aa77-af18a3782048